

свіжозібраних горішків, так і після тривалого зберігання їх при низьких позитивних температурах, спостерігається схожість у межах 30,0...40,0%. Тобто потенційно плоди можуть бути одним із чинників поширення даної рослини серед ендеміків.

Достатньо адаптивна до умов вирощування. Легко розмножується як вегетативно (плітками), так і насінням. Реалізація біогенетичного потенціалу відмічається краще за умов зрошення. Може знайти поширення в садових композиціях малих форм — на клумбах, мавританських газонах, рабатка та ін.

УДК 635.262“324”(477)

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ЧАСНИКУ ОЗИМОГО В УКРАЇНІ

СИЧ З.Д., д. с.-г. н., професор

КУБРАК С. М., кандидат с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

Озимий часник вирощують у всьому світі. Але, одним з найбільших виробників сьогодні рахується Китай, де ця культура займає близько 80 % посівних площ. Друге місце охоплює Іспанія, де часник займає лише 11 %. Україна та всі інші країни займають всього 3-4%.

В 2017 р. імпорт часнику озимого до України склав 2800 т, а у 2016 р. - 3200 т. Кількість експортованого українського часнику в країні Білорусії становить 62 %, Латвію 14 %, Канаду 11 %, Литву 4% і в Азербайджан - 1%.

Все більше в Україні виробників знаходять вирощування часнику прибутковим. Незважаючи на те, що площі під культурою, як і раніше невеликі, виробники бачать великий потенціал у виробництві часнику.

В 2017 році значні інвестиції були вкладені у технологічний прогрес, який дозволив збільшити виробництво та відкрити нові ринки. Внутрішнє вирощування забезпечує 90% місцевого ринку. У період з лютого по травень 2017 року часник імпортується з Китаю. Історичним експортним ринком для українського часнику є країни Білорусії та Прибалтики.

Українські фермери, що вирощують часник на сьогодні намагаються піднятися до рівня європейського ринку. Але продукція на ньому рівні характеризується досить високими вимогами до якості та безпеки. У країні Європи експорт часнику хоч і дещо зріс, але усе ж залишається низьким. В 2016 р. виробництво українського товарного часнику становило 188 тис. т, а експортовано було лише 195 т, хоч квота на його експорт складала аж 500 т.

Основними причинами такого дефіциту продукції є такі:

- відсутність достатньої кількості високоякісних нестрількуючих сортів з білими головками;
- малий діаметр головки, який повинен бути в межах від 4,5 см до 6 см;
- відсутність відповідної післязбиральної підготовки товарного часнику для довгострокового зберігання, логістики і особливо відстає відповідне пакування;
- відсутність відповідного контролю і сертифікації щодо безпечності продукції і особливо це стосується органічного виробництва.

Український часник, що здають наші овочівники має різний калібр і забарвлення. Якщо його купують в країнах Європи, то лише для переробної промисловості, або ж за невисокою ціною, яка не покриває витрати. Часто буває, що зубки такого часнику інфіковані хворобами (зокрема, фузаріозом і бактеріозом). Якість українського часнику за калібровочними показниками поки що нижча за китайську продукцію. Хоча експерти свідчать про гіршу якість китайського часнику за хімічним складом (наявність шкідливих речовин, тощо).

У 2016-2017рр. українські землевласники почали об'єднуватися, щоб культивувати якісний часник певного сорту, починаючи від розсадництва і закінчуючи експортом. Але, незважаючи на велику врожайність, високий рівень імпорту, низький експорт і висока ринкова пропозиція у 2017 році знизили ціну з 80 до 30-40 грн/кг.

В Україні існує великий потенціал місцевих сортів часнику озимого і ярого. Наприклад, у Львівському НАУ зосереджено, вивчається і підтримується у живому стані понад 300 сортозразків з різних країн. Більше місцевих сортів зараз можна відшукати на присадибних ділянках, чи на місцевих ринках. Лишається лише одне – продовжувати селекцію часнику, організувати розмноження і впровадження його у виробництво.

Причому, незважаючи на щедрий вихідний матеріал, у виробництві товарного озимого стрількуючого часнику “працюють” дуже мало лідерів – Любаша (приватний сорт), Прометей, Софіївський (Уманський НУС), Дюшес, Мереп’янський білий, Харківський фіолетовий (ІОБ НААН) та Спас і Лідія (Львівський НАУ). На Україні в Львівському НАУ поки що винайдено один нестрількуючий озимий сорт Лідер. Разом з вітчизняними поширені деякі зарубіжні нестрількуючі сорти – Матадор, Гесідор, Сабадrome тощо. Щодо асортименту ярого нестрількуючого часнику, то він відсутній у широкому товарному виробництві.

На цьому фоні невеликої кількості виробників невирішеними лишаються питання з розсадництва сертифікації садивного матеріалу часнику (супереліта, еліта, перша репродукція). Науково-дослідні установи, хоча й створили деякі сорти, але поки ще вони не можуть забезпечити виробництво вихідним садивним матеріалом вищих репродукцій. Виробництво товарного часнику переганяє науку, що є парадоксом теперішнього

українського овочівництва. У виробництві “гуляють” сортові підробки. Через відставання науки від виробництва часнику, останнє зараз намагається самореєструвати особисті сорти-клони.

Ознак, що характерні для часнику – безліч, але для виробництва вигідний інтерес мають такі (рейтинг значимості):

1 - величина і маса головки, які за відповідної густоти дають перспективу сформувати високу урожайність;

2 – здатність сорту до можливості виробництва якісної однозубки відповідного калібру, включно з комплексом ознак повітряних цибулинок;

3 – стійкість до морозів і хвороб денця та коренів;

4 – товарний вигляд головки і зубка (однорідність головки і зубка, міцність покривної сухої луски і забарвлення).

Отже, для досягнення успіху в сьогоденному часниківництві екстремим завданням лишається організація первинного розсадництва супереліти та еліти, що дасть можливість забезпечити виробництво високоякісним садивним матеріалом.

ДОБІР ОПТИМАЛЬНОЇ СХЕМИ РОЗМІЩЕННЯ РОСЛИН ЦИБУЛІ ПОРЕЙ

СЛОБОДЯНИК Г.Я., кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Уманський національний університет садівництва

В технології вирощування овочевих рослин важливе значення має застосування схеми садіння, яка б забезпечувала максимальний вихід урожаю з одиниці площі, не знижуючи якість одержуваної продукції. Для цибулі порей рекомендуються різні схеми садіння, від широкорядкових з міжряддями 35–80 см до 2–4 рядкових стрічкових схем. Але для краплинного зрошення і нових сортів уніфікованих рекомендацій щодо оптимальної площі живлення цибулі порей в умовах Лісостепу України немає. Тому метою даних досліджень було оцінювання процесів формування врожаю цибулі порей сортів Голіас (контроль), Колумбус і Танго за ширини міжрядь 70 см і відстанню між рослинами в рядку 7 см (контроль), 10, 12, 15 і 20 см та два варіанти гніздових (по дві і три рослини через 20 см) схем садіння. Висаджували у відкритий ґрунт 60-денну розсаду цибулі порей в другій декаді квітня. У 2015-2017 рр. під час вегетації рослин порею у відкритому ґрунті відмічено температурний режим вище рівня середньобагаторічних даних, а опадів – переважно менше норми, особливо у серпні – 2,2 мм–27,9 мм.

В результаті проведених упродовж 2015 – 2017 рр. досліджень встановлено, що більшого розміру формуються рослини за максимальної площі їх живлення. На період